

Kremenjak

Politički list za interese grada Šibenika i okolnih sela.

Kremenjak izlazi svaki četvrtak. Pretplatna cijena na godinu 3 Krune. Na pō godine Kruna 1.50 para. Pretplate i pisma šalju se uredništvu. Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. **Pojedini broj 4 pare (2 novč.)**

C. K. pokrajinskom školskom vijeću u ZADRU

U svome listu mi smo iznijeli glasove roditelja, koji, pokazujući prstom na neke stvari u školi sv. Frane, zatražiše od te vlasti da se odstrani sve što je nepodobno za zdravlje i za moral djece.

Školska će vlast razumjeti, što znači srce roditeljsko, pa prema tome će cijeniti i uvažiti i njihov roditeljski glas. Ta roditelji nijesu redari pa da za plaću vrše svoju roditeljsku dužnost.

Na naše pisanje — u zadnje doba malo oštrijeg akcenta radi nedoličnog ponašanja gosp. nadzornika — digoše se na nas neke novine i ciknuše ko bijesne na nas, da sve što pišemo nije istina.

Netvrdimo da smo nepogrešivi, ali, pošto smo također svijesni, da želimo napisati samo istinu i da te istine ima u našem pisanju, ne bismo htjeli da ta školska vlast bude zavarana i, nenašavši shodnim poduzeti kakova koraka, ostavi one nepodopštine u školi da i dalje traju. A to ta školska vlast nesmiye učiniti nikako. Nesmiye ni onda, kad bi joj nadzornici il ravnatelji na opravdanje poslali izvješća, (!) u kojima i djeca i učitelji i učiteljice niječu stvari od našeg lista iznesene. To bi bila jedna vrst službene mistifikacije, tim pogibeljnija, kad u mnogo prigoda ni djeca ni učitelji nesmiyu da se izlože i da kažu što znadu, samo da izbjegnju daljim kinjenjima i progonima sa strane bilo nadzornika bilo ravnatelja. To se da razumjeti i to mi razumijemo, a to mora da razumije i ta školska vlast, a na svoje vrijeme razumjeće i ministarstvo. To će zavisiti o koracima.

Nek ta školska vlast nemisli da smo mi kazali sve i rekli zadnju. Jok! A to nek upamte i oni, koji šire po gradu lažne glasove.

Mi ostajemo pri onome što kazasmo. Tvrđimo da onakav zahod nije ni po propisima higijene ni bez pogibelji po dječini moral. Tvrđimo, da je sagradjen na mjestu vrlo nezgodnu; tvrdimo da djeca mogu uskočiti preko zidića kad god hoće; kazano nam je da djeca preskočiše i skaču na zidić i s njega govoriše nelijepo riječi itd., a tvrdimo i na to upozoravamo školsku vlast, da su djeca, za popravljanja jednog zahoda, morala ići zajedno muška i ženska u drugi zahod, i to u dva navratka, a jednom kroz cijela tri dana.

Drugo sve nek pada, nek sve nebude istina, al neka ostane samo ovo i neka samo ovo bude istinom, bilo bi dosta da se smuti i duša i srce i pamet i roditelja i svega građanstva i da pozove na odgovornost sve nadležne i odgovorne za to vlasti od najniže do najviše.

Mi od svega drugoga odustajemo, drugo sve nek je ludost i malenkost, al ovakova stvar — niti je ludost niti je malenkost. Konsuli — ! ovliko za sada!

Izazivajte slobodno, mi rata medju gradjanima nećemo.

Upozoreni sa više strana i u više navrataka i tekar onda, kad nam se podadoše vjerni podatci i neporeciva fakta, dadasmo mjesta u našem listu člancima, u kojima su se iznijele nepodopštine kod pučke škole u pomješćima samostana sv. Frane.

To se iznijelo objektivno i na način nikome zaboran i, bez obzira na osobnosti, htjelo se izazvati posredovanje nadležne vlasti, da ona uznastoji ukloniti sve, što bi moglo štetno uplivati na zdravlje i na moral djece.

Stopro onda, kad se gosp. nadzornik mjesnih škola počeo javno po gradu neumjesno i prikosno izražavati na način, na koji se jedan školski nadzornik najmanje smiye izražavati a da neošteti ugled same škole i onog časnog mjesta, koje pokriva, stopro smo tada našli zgodnim da ga pecnemo i pritegnemo uzde, da nebi i jače niza brijeg poletio te štetovao — malo mari sebi — al školi i školskom odgoju djece.

Je li gospodin nadzornik to zaslužio, neka prosudi pametno građanstvo i zanimani roditelji, a bi li on zaslužio i drukčijih pjesama, to će znati učitelji, koji s nime imadoše i imaju posla. Ovdje nam je drago spomenuti, da uprav prošlih dana i „Dubrovnik“ i spljetska „Sloboda“ iznose na vidjelo djela njegova. To spominjemo samo nuzgredno.

Što smo za to dočekali?

Dočekali smo, da mjesni organ protivne stranke, — pri kome suradjuje baš jedna žrtva školskog sistema, onog sistema, kojemu je gosp. nadzornik Sinčić uvijek bio dobar stupac i neizbiravi (u srestvima) vršitelj — ustaje vrlo nedelikatnim perom na nas i indirektno — da ne kažemo direktno — ustaje na obranu nepodopština od nas istaknutih i brani proti nama „mjesne činbenike“ — neznamo koje. Neznamo koje, jer, osim gosp. nadzornika, nikoga nespomenusmo; a i njega tek kašnje, kad je tome sam dao povoda.

Mjesni je organ upotrebio pri tome na našu adresu nekoliko riječi malo laskavih za našu osjetljivost, a puno karakterističnih bilo pogledom na odgoj pisca, bilo pogledom na paklenu nakanu podmuklog inspiratora (kojemu je mjesni organ, mislimo, nasio), a koji misli da je našao sad zgodan momenat, da opet uzvitla smirene valove građanskih strasti, da te valove nadme do najveće visine te, da na mjesto ovog mira, koji je nastao poslije izbora, nastupi — građanski rat.

Mi nećemo ispitivati niti zahtijevati da nam se kaže, je li razboritiji elemenat suglasan sa onakom fintaobranom, koja obranom nije, jer njome nemože biti, već jedino podražnim uckanjem i jarenjem žerave na oganj. Nećemo niti treba, jer znamo da ima i tamo i amo, pa

i po srijedi, elemenata, zlih i paklenih, koji za svoj život i za svoj opstanak nalaze i mogu naći hranu samo onda, kad oluje uspaljenih strasti uzbjesne, kad se na nebu našeg grada stisnu crni oblaci puni munja i grmljavine a gradjanstvo u mraku izgubi jasan vid. To je čas, kad taj pakleni element ispuze iz svog nečistog brloga i — provodi šičar, hvata mjesta i za svoje uhdarsko i špijunsko djelo traži nagrade i remuneracije. Nad razvalinama gradskog mira penju se na viša mjesta.

Onom netraženom odgovoru u mjesnom organu protivne strane nije bile nikogjeg razloga a da bi morali mišljati, da polazi uprav *promišljeno* iz samog pravog uredništva. On polazi iz sasma drugog vrela a uredništvo mora da mu je, u času malog opreza, nasjelo, neproniknuvši pravu namjeru i paklensku želju jedne čakolinske duše. Kojoj stranci pripada ta duša nećemo kazati; stoji li ta šarena duša po srijedi, ni to sad ne kažemo; al naglasujemo svakako, da tih šarenih čakolinskih duša imamo dosta na — *sve strane*.

Mi poznamo te tiće i za to ih se čuvamo; a ako se još mnogi griju po gnjezdima raznih stranaka, i ako svi još nebiše izbačeni s raznih obzira iz tih stranačkih gnjezda, biće i tu razlog.

Al — nek ih se čuvaju i drugi!

Za to — premda onako ružno izazvani — ne odgovaramo.

Ž limo našem gradjanstvu — sveti mir.

Ko se, pošten i pametan, dobro promisli — daće nam pravo.

Školsku vlast pitamo još samo i ovo: Je li u redu sve u novoj školi u varošu u kući Škarićinoj? Ako nam odgovorite: *je!* mi ćemo odgovoriti: **nije!** Uredite, pa ćemo mučati. Inače ćete nam reći da smo..... Vidi „Hrv. Rieč“ i „Narodni list“.

Je li u redu da gosp. ravnatelj kod škole sv. Frane ima svoj razred ondje, gdje ga ima?

Odgovara li škola sv. Frane i blizu propisima zakonskim u opće?

I — i — i danas dosta ovo. Sve nam se nešto niz jezik otimlje. Valja štogod ostaviti i — za Božić.

Rodoljubne radikalne pravaške novine i c. k. školski nadzornik Sinčić.

Glavni list „hrvatske stranke“ ili ti „Narodni list“ s jedne a naša komšijica „Hrv. Rieč“ s druge strane, navališe na nas — ko u jedan, ko u dva navratka — i digoše se na obranu c. k. nadz. Sinčića. Da ga uspjele obrane pred općinstvom i pred onima po vrhovima, upeše se da uvjere svakoga te ih sluša, da to mi činimo iz osobne pizme i rad drugih motiva, al nikako radi stvari iznešenih, jer da je tu on čist kao golub.

Bože moj! — Kad bismo mi sad stali se kleti i preklinjati da nije to tako, bilo bi uzalud. Za to ćemo sada samo reći: da smo htjeli dati maha osobnoj pizmi, onda bismo bili pisali onako, kako znadu to neke druge novine. I tad bismo imali materijala, koji je naslagan u onim pustim grijesima i tiranskim ispadima gospodina nadzornika, koji su padali jednom kao ljuti bići po leđjima jasnih učitelja i učiteljica, koji i danas pamte ona nemilosrdna i neljucka progona sa strane gosp. nadzornika. Dosta se je sjetiti samo onih progona, koje je propatio naš vrijedni pjesnik Dinko Sirovica i koja stoje zabilježena u kronici n. pr. „Hrvatske Krune“. —

Da nam je bilo do osobne pizme, bili bismo spomenuli onu Sinčićevu karakteristiku, koju je ovih dana u kazalištu kazao jedan bivši učitelj. Da nam je bilo do pizme, bili bismo kazali, kako je jednom jedan nadzornik denuncirao jednog svog učitelja, kad je ovaj bio otišao, iz osobne ljubavi i političkog nagnuća, na sprovod Don M. Pavlinovića. Bili bismo, dakle, bezobzirnomo rukom segli u prošlost i navadjali, bez cifranja, gola data ili prenosili jednostavno ono, što su novine onda o njemu pisale.

Bili bismo sve to učinili a nehvatali se današnje škole, al nijesmo htjeli biti osobni nego stvarni, jer nama do njegove osobe koliko i do krnjavog vrča. Al sada, pošto smo otvorili raboš, lako da po koju stvarčicu iznesemo svaki put, kad nas se potegne za jezik.

A onda, kako kome izadje.

Hajte, „advokati“, ustanite i branite!

Da budemo na čistu.

U današnjem našem listu javljamo na jednom mjestu ugl. organu protivne stranke, da na njegove ispade i nedelikatne navale nećemo odgovarati radi mira u ovom gradu. Tu navodimo i ozroke, s kojih to činimo, kao kad smo svijesni, da je to samo paklenska rabota i intriga sumnjivih individua, koji bi rada da opet u mutnu love. Oni i onakovi napadaji žučljivog stila i nezasluzuju inače nikakvog odgovora — od sebe se osudjuju — ali zaslužuje da se upozori, da su oni pokušaj, nebi li se medju gradjanstvo bacila iskra, iz koje bi planuo požar i raspalile se stranačke strasti a naš grad postao žrtvam gradjanskog rata. Tad bi „oni“ šičarili. A to nesmiije biti, to poštteni gradjani nesmiiju dozvoliti.

In če, kao politički list s pravom javne kritike, stacemo i od sada na straži općih interesa i nećemo dopustiti — bilo ozbiljnim, bilo šaljivnim stilom — da protivna stranka zastranjuje i da na štetu naroda i njegove časti se baca dragovoljno ili od nevolje u naručaj vlade i nježine policijotske politike ili da traži toplotu, hranu i život slabom organizmu svog nejakog tijela u krilu klerikalizma i njegove protunarodne austrofilске i rimokatoličke politike. Mi bolje ljude protivne stranke držimo ipak za narodni element, pa smatramo dužnošću čuvati ga od svakih upliva, narodu škodljivih, i nastojati, da narodu sačuva zdravim ono, što nam još jedino ostaje, a to je autonomija općinska. Jer — sabor je postao lakrdijom, a Zem. Odbor — dvostrukom.

Isto tako drago bi nam bilo, kad bi oni u svom organu digli muški glas proti nemoralnom preskakivanju u sudstvu i slično.

Sladkom „Narodnom Listu“.

Ovom sladkom organu, u kom pišu *lučin-aši* mjesto odgovora stavljamo pod nosić *prežicu*, što mu je nudi kanonička „Prv. Crv. Hrvatska“: — „Bjankini prima za stampavanje tiskanica **Kruna dvadeset i četiri tisuće, petsto i pedeset sedam i osamdeset sedam para** (24:557:87), a vrst tiskanica, t. j. papira ne odgovara niti pogodbi. Kad je gosp. O., računarski revident, pošao kod g. Hočevara potužiti se, da je vrsta papira najgora i da se dotične tiskanice ne mogu niti upotrebljavati, jer se odmah paraju, ovaj mu je odgovorio: *to vi nemate gledati, treba pomagati domaću industriju*, a ovo bi značilo: moram podržavati te ljude *inače će vikati na mene* „Narodni List“.

Kad su god Hrvati pošli kod g. Bjankina tužiti se radi progonstva, ovaj ne samo da nije ustao na njihovu obranu, već nije htjeo napisati niti dva retka u svom listu proti gosp. Hočevaru, a u saboru kad su se drugi dotakli rada g. Hočevara, Bjankini se je sužio na same dvije suhoparne riječi: **g. H. nije sam.** — Kad su kroz ovo kratko vrijeme premjestili tri činovnika Hrvata sa ravn. fin. jer uredovali hrvatski, je li ustao g. Bjankini da ih brani! — ne — već im je kazao **da je to radi potrebe službe.** Slobodno navedite ove činjenice, a g. Bjankini neka svrdla pred ovom živom istinom.“

G. Bjankini ne samo da nije nikada ustao proti g. Hočevaru, kao zastupnik na višem mjestu, ali ni članke koji bi se predali uredništvu njegova lista nikad ne bi htio tiskati, kada se je radilo o g. Hočevaru. Što dakle to znači?

Još „P. Cr. Hrv.“ piše: „protokol sastavljen kod c. k. suda Josefstadt dne 27-VI. 1907. u prisustvu sudbenog tajnika g. Dr. Wessely i porovogje gosp. R. P. Oesterreichera“.

Za ovo zadnje želimo malo svijetla; šta znači to.

Kako ne valja ni govoriti ni pisati.

Čovjeku služi ogledalo, da vidi sebe u njemu kakav je, a riječi, kojima se služiš, to su ljudima zrcalo da te vide, kakav si.

Za to nesmiješ ni reći ni pisati riječi „politički špekulanti i moralne propalice“, jer je to zrcalo, koje tebe ljudima može takovim pokazati.

Nesmiješ ni reći ni pisati o komu „porazena banda“, jer ćeš ljude nehoće uvjeriti, da dolaziš s rive, da si fakince.

Nesmiješ ni reći ni pisati „oni se bez stida spuštaju do najnižih nizina“, jer će ljudi u sebi reći, da ti uprav bez stida živeš u nizinama odgojnim.

Nesmiješ ni reći ni pisati „izmišljotine propletene cvrljivim cvijetom njegove pjesničke mašte“, jer će ti svak u sebi reći, da je cvijeće tvog duševnog carstva cvrljivo i smrdljivo i da n. pr. crveni ti brk pod nosom odava srce nepjesničko, bezidejalno i nevjerno.

Nesmiješ reći ni pisati „kad se rojuje u ime laži i obmane, u ime izmišljanja i zavaravanja“, jer će te na te riječi svak sumljivo pogledati.

Nesmiješ reći ni pisati da se goni „niski zanat sumnjicenja, opadanja i ocrnjivanja s one strane, gdje je već izgubljen davno svaki pojam, istine, poštenja i morala“ jer, ko te tako čuje, promisliće, da si baš ti izgubio i poštenje i moral.

Nesmiješ reći ni pisati o kome, da „lažima, infamnim napadajima i uvredama uvlači u blato svojih opakih misli i laži časne osobe“, jer će ljudi promisliti, kad tako govoriš, da si ti najmanje časna osoba te ti neće ljudi vjerovati ni onda, kad nehoće budeš istinu kazao.

Nesmiješ ni reći ni pisati o kome „zakutnjak i zaplotnjak“, jer će ti ljudi kazati, da tehničke izraze dotične struke poznavaju samo strukovnjaci.

Pa kad od ovakih tvojih riječi ljudi sazdaju sebi lik, predstavu il čovjeka tvojeg ljustva i odgoja i uz to ti pogledaju u lijepu mutriju, ljudi će uzdahnuti i u sebi reći: nije bleka rekla, kad je rekla: *barba rossa poca fede.*

Eto, tako nesmiju pisati ni pjesnici ni ini nesretnici; nigdje, pa ni kod „Hrv. Riječi“. Ni za bakšiš, ni muke.

DOPISI

Jedno čudo. — Mi, amo u Prvić-Luci, jesmo u Prvić-Luci, ali nijesmo u Prvić-Luci.

Dok se vi tamo čudite i mislite da buncamo, kad ovako govorimo, evo nas, da vam dokažemo, da nam je zdrava glava.

Tiče se nekog čuda, a to čudo pravi nekakav želudac, a taj želudac pripada, barem tako kažu, nekom poštovanom starini fratru male braće trećoredaca, ovamo u nas.

A kako to, da njegovo poštovani želudac pravi čudesa?

Lijepo.... Brzo melje....

Pa što zato?... To je dokaz dobra apetita, i u slast mu objed!

To i je tako. Ama ima još nešto!... Ono čudo, što spomenusmo!

Mi ovamo, hvala tom čudotvornom želudcu, *nazadujemo!* Jest, *nazadujemo*, živa istina!

I kada strani svijet dolazi u nas, čudi se; gleda gore put nebesa, pa u zemlju, pa u nas.

I mi se čudimo, što se svijet čudi; al se nije čuditi, što se čudi, jer neznade za naše čudo.

Mi dakle nijesmo u Prvić-Luci; nijesmo ni u Dalmaciji, a valaj nijesmo ni u Austriji, — a bude li onaj želudac još bolje mlio, istisnut će nas skoro i iz Evrope, te će nas otjerati tamo negdje u... malu Aziju ili ti vam u Natoliju!

Pa da ovo nije čudo?! — Tko je junak, nek porече da nije, ako ga majka rodila junakom!

Mi Lučani, kotara šibenskoga, nijesmo više, gdje vi u Šibeniku mislite da smo. I kad budete slučajno nas spomenuli, recite: — Prvić-Luka, koja se sada nalazi nekako u istočnoj Evropi, tamo negdje blizu Carigrada, a to sve uz pomoć nekog čuda nečijeg želudca!

Putujemo, putujemo na... istok!

Mi znamo i vidimo, da nas ne razumijete; pa zato, što nas vi ne razumijete, mislite, da ne znamo, što govorimo. Polako! Ne sudite naglo! I čujte!

U nas je podne kad i tamo negdje blizu Carigrada! Tada nam i zvonu podne kad i tamo. Dakle, mi smo, za sada, kod Carigrada, ili negdje onuda.

Tako nam svijet barem govori, a mi jadni ne znamo kako to. Ne će da nam reku kako, već nam samo vele, da je naša ura na zvoniku preko $\frac{1}{2}$ sata naprijed, i da postojano stoji za pò sata, a i više, uvijek tako naprijed.

Zli jezici (Bog im prostio) još vele, da naš mnogopoštovani *Padre Korado* ima veoma dobar apetit, pa ne htijući čekati naše podne, da se latio onoga istočne Evrope, to toliko da uzmogne prije ručati. S toga da i nastoji, da u nas zvoni kršćansko podne, kad i tursko tamo u Carigradu, jer da mu ne dadu ručati prije nego li podne zazvoni.

Mi se radujemo njegovu zdravlju i dobru želudcu, ali i želimo da nas njegov apetit ne tjera iz našeg zavijača tamo gdje sunce ističe; već bismo preporučili, da mu dadu ručak makar na 11 sati i pò, pa i ranije, a naša ura neka kaže *jušto*, da nam ne reku, da smo ondje, gdje ne želimo biti.

Da bi za što! —

Al... za jedan želudac...! Hm!...

Prvić-Luka, za sad kod Carigrada, 20/10. 1907.

Naivni nazadnjaci.

RAZNE VIJESTI.

Masarykov govor. Znameniti govor ovog velikog učenjaka, što ga je donio naš list u cjelini, već je preštampan u brošuru i izdan kao prvi broj „Knjižnice Kremenjakove“, te će se do koji dan početi raspačavati. — Ko ga želi imati, nek se javi na vrijeme, jer je tražen u velike. Brošura je krasno opremljena i stoji 10. nvč. Osobito ga preporučamo studenstvu srednjih i viših zavođa. To je kulturnopolitički *vadamecum* prave demokratske politike.

Žiže Sirovica, kako razne novine donose, i neki njemac Weiss putovali su u svrhu da nadju agenata za osjeguravajuće društvo „Atlas“ prikazujuć se kao pouzdanici toga društva i obećavajuć agentima masne plate i obilate dohodke. Oni su zahtjevali da agenti polože u njihove ruke jamčevinu od 3000 K. U Splitu se našao jedan i nudjao se za agenta al nehtio dati jamčevine ni Weissu ni Sirovici već obećao da će on jamčevinu poslati direktno društvu.

Tobožnji pouzdanici na to planuli ko hijesni a novi agent posumnjao da se tu radi o prevari. Javio stvar političkoj vlasti koja je uhvatila Sirovicu — zatvorila ga u *bivuru* i predala Sudu. Nijemac htio pobjeći al ga uhvatili u Zadru i vratili u Splitske tamnice, da „čini društvo“ šjor Žiži.

(Žiže Sirovica bio je ovog ljeta za više vremena i u Šibeniku te se je po gradu govorilo da će ga imenovati blagajnikom (!) uboškog doma.

Sestre Černecki priredile su u Spljetu prošle nedilje dva koncerta u kazalištu. Kazalište bilo je dupkom puno. Vera pjevanjem a Nadežda igranjem na glasoviru zanijele su općinstvo koje nije imalo riječi ni da hvali njihovu umjetnost ni da dade oduška moralnom uživanju.

Sestre-umjetnice imale su i ovdje prirediti koncert oko polovice ovoga mjeseca — nu pošto je uprava kazališta obvezana za to vrijeme operetnim društvom radi se a da bi se koncert priredio svrhom mjeseca. Nadamo se da ćemo i mi moći biti dionici toli rijetkog uživanja.

Gosp. nadzornik i učiteljsko osoblje. Saznavamo da gosp. nadzornik neprestaje stavljati na muke i kinjiti učiteljsko osoblje uprav do dosade sve to više. Kad učitelji vrše svoju dužnost — pa i nelaskali i nelizali Petru il Pavlu — tad ih se mora ostaviti u miru. Dapače ne smije im ni gosp. nadzornik onako utaman i budalasto krasti vrijeme podučavanja svojim dosadnim izletima. — Ako su kukavno plaćeni, nijesu za to kukavno kakvo roblje. Ostavite, dakle, učitelje na miru, inače će „Kremenjak“ drukčijim bičem.

Pjesnik (?) o pjesniku. „Hrv. Rieč“ — kažu nam iz pera bivšeg učitelja i pjesnika — donosi žučljivi napadaj na bivšeg učitelja i inteligentnog našeg pjesnika Ad. Makalu. Prenosimo ga: „Istina je nasuprot, da se razlog svim onim bacanjama ima tražiti u osobnoj mržnji jednog golobradčeta; bivšeg učitelja proti školskom nadzorniku Sinčiću, koja mu diktira sve one *izmišljotine propletene cvrljivim cviještem njegove pjesničke mašte*“.

Tako „Hrv. Rieč“; pa ako to polazi od bivšeg učitelja i pjesnika proti svome kolegi, onda je to žalosno po karakter dotičnika. Kad bi te riječi turnula u peroniska nenavist, što je gosp. Makale kao pjesnik natkričio svog kolegu i pokazao čistu pjesničku dušu i narav, onda bi bivši „Guslar Janko“ zaslužio moralna vješala da na njima stoji obješen na opći prezir, tim više,

što mu je poznato, da gosp. Makale leži teško bolestan ima prošla dva mjeseca i nemože da se bavi ni knjigom ni perom. — A na sličan način navaliti na čovjeka teško bolesna, koji se ovih dana tek bio počeo pridizati pak opet morao leći, to nemože ljudska ni kršćanska duša.

Plemenit čovjek kad vidi na putu bolesna tudjeg psa, smili mu se na nj i rada bi ga okrijepiti. Žalosno pa žalosno!

Jer, kad bi kakay guslar Janko il Marko bio najveći obješenjak svijeta pa s domaćeg svog ognjišta htio sutra pobjeći u Ameriku il u Afriku, nebi tako pisao ni o svom krvniku.

„Pučka Sloboda“. Primili smo novi list za puk hrvatske pučke napredne stranke, urednik D.r Smodlaka u Spljetu. Sudeći po nekim člancima list će biti uređivan lijepo i po pučku i tumačiće narodu sve što mu za život treba, da ga nebi jači gulio. Nestoji nego samo 2 Krune za svu godinu a izlaziće svakog petka. To svaki može potrošiti. Preporučujemo najtoplije našim pristašam i svima, da se pretplate na ovaj pučki list. — Tako uz „Kremenjak“ sad imamo i „Pučku Slobodu“, koji složno pripovijedaju veliku istinu, da će samo iz sloge svega našeg puka sinuti i pučka sloboda, a nestati pučkih sisavaca. Puk se već budi i u Šibeniku i u Spljetu i po cijeloj Dalmaciji. — Zora puca!...

Zvonik Sv. Duje u Splitu biće poslije 27 godina gotov. Još se ima samo postaviti kruglja i križ koji su zajedno visoki 3 metra i po, a s njima će visina zvonika sizati 60 metara.

Armadura zvonika zapala je 90 hiljada K a da se ovu snimi treba graditi oko nje novu. Za blagdan Sv. Duje nastajuće godine ta će teška radnja biti gotova.

Prekrasni i veličanstveni zvonik sagradio je šibenčanin Matijević u XV vijeku i po istom nacrtu bio je od temelja do vrha s nova sagradjen.

Noé Matošić spličanin, pjevao je ovih dana prvi put u Trstu u operi „Tosca“ te je polučio sjajni uspjeh. Tršćanske novine donose da je općinstvo zahtjevalo opefovanje *romance* a na kraju opere dalo je burnim pleskanjem oduška svojoj simpatiji prama Matošiću i njegovom zvučnom i ugodnom glasu tenora.

Trešnja u Kalabriji je ove godine bila strašnija od lanjske. Cijela su sea zemljom sravnjena. Po zadnjim vijestima poginulo je 320 osoba od kojih mnogi ranjenici jer im liječnici nijesu mogli odma pružiti prvu pomoć radi pomanjkanja kirurških istrumenata i materijala za zavijanje rana, jer ono što je bilo uništila je trešnja. Za trešnjom nastale su velike kiše te haraju polja i ono malo što je ostalo od srušenih sela i kuća. Narod nema gdje da se skloni, nego je izložen vjetru i kiši te će nastati bolesti.

Stikle Taliri? Francuski list „Journal des Débats“ donosi, da je srebrna forinta uzela svoje ime „Talir“ u XVI vijeku. Mjesto Joahimstal na sjeveru Česke imalo je u to doba kovnicu novaca grofa Šlika, koji je bio vlasnik srebrnih rudnika u planinama Saskim i Českim. Njemački taliri većim dijelom kovali su se u ovoj kovnici. Za to su ove talire u prvo vrijeme zvali „Joahimstaleri“, a poslije ostalo skraćeno samo „taleri“ (taliri).

Španjolski kralj prolazio je preko jedne rijeke na autom bilu pod kojim se je srušio most i kralj se skotrlja u vodu. Nije mu bilo ništa.

U Lavovu glavnom gradu Galicije pojavio se je slučaj kolere.